

Wat doen we met ons afval?

Dit jaar staat bij sommige mensen bekend als het milieujaar 1987. Met wandeltochten langs de Noordzeekust en 'van Pietersberg naar Pieterburen' tracht men aandacht en publiciteit te geven aan de milieuproblemen waarmee we in dit decennium te maken hebben. Van de overheid wordt verwacht dat zij de verantwoordelijkheid voor behoud en beheer van het milieu serieus op zich zal nemen. De Rijksoverheid beperkt zich nog tot het formuleren van randvoorwaarden en het scheppen van (wettelijke) kaders. Het opstellen van concrete plannen en de uitvoering daarvan worden overgelaten aan provincies en gemeenten. Eén van de zaken waarmee provincies belast zijn is de afvalstoffenproblematiek. Er wordt steeds meer afval geproduceerd; afval met schadelijke effecten voor het milieu. De provincies staan voor de zware taak de afvalstroom in goede banen te leiden.

In een tweetal artikelen wordt hier ingegaan op de moeilijkheden daarbij, de consequenties ervan en de mogelijkheden voor een consistent en afgewogen beleid ten aanzien

van de afvalstoffenproblematiek. In het eerste artikel betoogt Mirjam van Rosmalen dat de uitwerking van het door de Rijksoverheid opgestelde beleid op provinciaal niveau ver-

De rijksoverheid propageert in haar Indicatief Meerjarenprogramma Afvalstoffen 1986-1990 dat het voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen de belangrijkste doelstelling is die zij nastreeft. In de praktijk is hier echter weinig van te merken. De meeste maatregelen worden voornamelijk genomen op het gebied van hergebruik van afvalstoffen en het zo doelmatig mogelijk en milieuhygiënisch verantwoord verwijderen van afvalstoffen.

MIRJAM VAN ROSMALEN

De laatste jaren wordt bovengenoemde hoofddoelstelling steeds vaker ingevuld door maatregelen op het gebied van hergebruik. Gescheiden inzamelingsprojecten en kringloop-systemen steken de kop op. Allerlei (huishoudelijke) afvalstoffen worden apart ingezameld en hergebruikt. Hiermee wordt de stroom van afvalstoffen wel beter beheersbaar gemaakt, *maar wordt de hoeveelheid afval die ontstaat niet verminderd*. Daarnaast bestaat het gevaar dat deze hergebruikactiviteiten een belemmering gaan vormen voor maatregelen op het gebied van afvalpreventie. Kringloop- en hergebruiksystemen zijn namelijk om economische redenen gebaat bij een continue en omvangrijke stroom van afvalstoffen.

Verschil

De uitwerking van het overheidsbeleid levert bovendien op provinciaal niveau de nodige verschillen op. Aan de hand van een drietal milieucriteria is bekeken in hoeverre het afvalstoffenbeleid van de provincies Friesland en Gelderland milieuverantwoord te noemen is. Daaruit blijkt dat het afvalbeleid van Friesland in een milieuvriendelijker richting neigt te gaan. Deze provincie stelt het beperken van het ontstaan van afvalstoffen centraal in haar afvalbeleid en tracht via onder meer voortlichting deze doelstelling te bereiken. Het hergebruik van afval wordt sterk gestimuleerd door financiële middelen ter beschikking te stellen aan de gemeenten om gescheiden inzamelingsprojecten te star-

ten. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal kringloopcentra en andere hergebruikactiviteiten in Friesland.

De provincie Gelderland daarentegen concentreert zich met name op het doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord verwijderen van de afvalstoffen (storten en verbranden vormen de belangrijkste afvalverwerkingsmethoden), terwijl hergebruik en een gescheiden inzameling maar traag op gang komen. Duidelijk is dat op provinciaal niveau geen eenduidige invulling plaatsvindt van het door de Rijksoverheid omschreven kader. Enerzijds kunnen de geconstateerde verschillen tussen beide provincies toegeschreven worden aan het feit dat een provincie niet volledig in staat wordt gesteld het afvalbeleid van de landelijke overheid na te streven vanwege het beperkte aantal beleidsinstrumenten dat de lagere overheden ter beschikking staat. Of de landelijke overheid moet de mogelijkheden die de afvalstoffenwet biedt zelf beter benutten, of het aantal instrumenten (en taken) voor lagere overheden moet uitgebreid worden, waardoor het afvalbeleid op provinciaal niveau een betere afschildering kan vormen van het nagestreefde Rijksbeleid ten aanzien van afvalstoffen.

Politieke bereidheid

Anderzijds kunnen de verschillen tussen beide provincies worden toegeschreven aan de (politieke) bereidheid van een provincie om mee te werken aan een milieuverantwoorde invulling van haar afvalbeleid. In tegenstelling tot Friesland blijkt de bereidheid om te

schillen oplevert. In het tweede artikel pleit Ineke Kolkman voor een meer integrale benadering van de problematiek, zodat niet elke provincie eigen accenten legt.

investeren in alternatieve verwerkingsmethoden in de provincie Gelderland te ontbreken. Ook de invloed van provinciale milieufederaties kan verantwoordelijk zijn voor het gevoerde provinciale afvalbeleid. Zo heeft de Friese milieuraad een actieve rol gespeeld: goed uitgewerkte alternatieven werden voorgesteld aan de provincie om het afvalstoffenbeleid in een milieuvriendelijke richting te sturen.

Het lijkt daarom onvermijdelijk dat het overlaten van de uitvoering van het afvalstoffenbeleid aan de provincies ondanks het door de rijksoverheid geschapen kader, tot ruimtelijke verschillen in de oplossing van de afvalproblematiek leiden. De gevolgen voor het milieu zullen dan ook per provincie verschillen.

Auteur: Mirjam van Rosmalen

Titel: Naar een milieuverantwoord afvalstoffenbeleid? Toetsing van het provinciaal afvalstoffenbeleid van de provincies Friesland en Gelderland in de jaren '80.

Verkrijgbaar: te leen bij bibliotheek Geografisch en Planologisch Instituut Nijmegen, te koop bij auteur, Mozartstraat 24, 6521 GC Nijmegen (fl. 25,-)

16 ►

Gescheiden inzameling van afval. Glasbak met ruimte voor batterijen. Foto: Gemeente Bussum

